

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 19 października 2007 r.

w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Na podstawie art. 81 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) organizację placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym organizację placówek wielofunkcyjnych, działania na rzecz realizacji praw dziecka, procedury kwalifikowania, kierowania dziecka do placówki i jego powrotu do rodziny, a także warunki korzystania z wolontariatu w tych placówkach i wymagania wobec wolontariuszy;
- 2) liczbę dzieci pozostających pod opieką jednego wychowawcy lub innego specjalisty w czasie ich pobytu w placówce oraz poza placówką w zależności od organizacji pracy i potrzeb dzieci;
- 3) obowiązującą dokumentację dotyczącą dziecka oraz sposób jej prowadzenia;
- 4) standardy usług świadczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 5) standard opieki i wychowania obowiązujący w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 6) kwalifikacje zatrudnianych pracowników i kwalifikacje dyrektora, kierownika, pracowników pedagogicznych oraz innych pracowników o specjalistycznych kwalifikacjach zawodowych zapewniających zaspokojenie potrzeb dziecka w placówce;
- 7) tryb kierowania i przyjmowania do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dzieci cudzoziemców;
- 8) wzór wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 9) wykaz dokumentów potwierdzających spełnianie wymagań określonych odrębnymi przepisami.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu mowa jest o:

- 1) całodobowej opiece - należy przez to rozumieć zaspokajanie potrzeb życiowych dziecka zgodnie z ustalonym w rozporządzeniu standardem opieki i wychowania oraz standardami usług opiekuńczo-wychowawczych, jeżeli potrzeby te stale lub okresowo nie mogą być zaspokajane w domu rodzinnym;
- 2) doraźnej opiece - należy przez to rozumieć krótkotrwałą opiekę całodobową, której celem jest opracowanie diagnozy dotyczącej w szczególności poziomu rozwoju poznawczego i emocjonalnego dziecka, jego stanu zdrowia, związków z rodziną i rówieśnikami, z uwzględnieniem wskazań wychowawczych i dydaktycznych;
- 3) dziennej opiece - należy przez to rozumieć wspieranie rodziny przez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi;

- 4) hostelu - należy przez to rozumieć część organizacyjną placówki opiekuńczo-wychowawczej dysponującą bazą noclegową i zapewniającą opiekę wychowawczą, czynną przez całą dobę, wykorzystywaną w sytuacjach kryzysowych, kiedy dziecko ze względów rodzinnych musi czasowo zamieszkać poza swoją rodziną za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych albo kiedy rodzina musi czasowo uzyskać schronienie;
- 5) placówce - należy przez to rozumieć całodobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego, socjalizacyjnego i interwencyjnego;
- 6) placówce wsparcia dziennego - należy przez to rozumieć placówkę opiekuńczo-wychowawczą wsparcia dziennego, o której mowa w art. 71 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwanej dalej "ustawą";
- 7) podmiocie prowadzącym - należy przez to rozumieć jednostkę samorządu terytorialnego lub podmiot uprawniony, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy;
- 8) rodzinach zaprzyjaźnionych - należy przez to rozumieć rodziny obce, których członkowie wspierają działania wychowawcze placówki opiekuńczo-wychowawczej w zakresie życia rodzinnego, posiadające pozytywną opinię ośrodka adopcyjno-opiekuńczego;
- 9) mieszkaniu usamodzielnienia - należy przez to rozumieć odrębne mieszkanie poza placówką lub w uzasadnionych przypadkach na terenie placówki, w którym zamieszkują wychowankowie od 14. roku życia do usamodzielnienia, prowadząc samodzielnie gospodarstwo domowe.

§ 3. 1. Placówka w zakresie opieki nad dzieckiem współpracuje z powiatowym centrum pomocy rodzinie, zwanym dalej "centrum pomocy", oraz z rodziną dziecka, a w zakresie życia rodzinnego - z rodzinami zaprzyjaźnionymi.

2. Placówka może specjalizować się w opiece nad dziećmi o szczególnych potrzebach.

3. w placówce mogą przebywać dzieci niepełnosprawne, jeżeli nie ma uzasadnionych przeciwwskazań.

4. Placówka przygotowuje dzieci do samodzielnego życia.

§ 4. 1. Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego, zwana dalej "placówką interwencyjną", zapewnia dziecku:

- 1) doraźną opiekę na czas trwania sytuacji kryzysowej;
- 2) dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 3) opiekę i wychowanie do czasu powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie adopcyjnej albo zastępczej, całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego albo socjalizacyjnego;
- 4) dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiedniej do zaburzeń i odchyłeń rozwojowych lub specyficznych trudności w uczeniu się.

2. Placówka interwencyjna przyjmuje dzieci w sytuacjach wymagających natychmiastowego rozpoczęcia sprawowania opieki i wychowania.

3. Do placówki interwencyjnej są przyjmowane dzieci od 11. roku życia na podstawie rozstrzygnięcia sądu w sprawach opiekuńczych, niezależnie od miejsca zamieszkania. w wyjątkowych przypadkach do placówki interwencyjnej mogą być przyjmowane dzieci młodsze.

4. Placówka interwencyjna może specjalizować się w opiece nad niemowlętami

przygotowywanymi do adopcji.

5. Placówka interwencyjna sporządza diagnozę psychologiczno-pedagogiczną dziecka i diagnozę jego sytuacji rodzinnej oraz ustala wskazania do dalszej pracy z dzieckiem.

6. Placówka interwencyjna informuje centrum pomocy o przebywających w niej dzieciach.

7. Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie może trwać dłużej niż 3 miesiące. w przypadku gdy postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka jest w toku, pobyt w placówce interwencyjnej może być przedłużony, nie dłużej jednak niż o 3 miesiące.

8. Placówka interwencyjna może prowadzić hostel.

§ 5. 1. Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, zwana dalej "placówką rodzinną":

- 1) tworzy jedną, wielodzietną rodzinę dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej;
- 2) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;
- 3) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- 4) zapewnia dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych;
- 5) ustala zasady kontaktów dziecka z rodzicami w porozumieniu z sądem, centrum pomocy i ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym.

2. Placówka rodzinna współpracuje z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym i centrum pomocy w celu zapewnienia wysokiej jakości i skuteczności oddziaływań wychowawczych oraz sprawowania opieki nad dzieckiem.

§ 6. Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, zwana dalej "placówką socjalizacyjną":

- 1) zapewnia dziecku opiekę całodobową i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby;
- 2) zapewnia zajęcia wychowawcze, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym - odpowiednią rehabilitację i zajęcia specjalistyczne;
- 3) zapewnia dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach opieki zastępczej;
- 5) pracuje z rodziną dziecka;
- 6) organizuje dla swoich wychowanków odpowiednie formy opieki w środowisku, grupy usamodzielniające oraz kontakt z rodzinami zaprzyjaźnionymi;
- 7) może prowadzić hostel oraz mieszkanie usamodzielnienia.

§ 7. 1. Placówka wielofunkcyjna zapewnia dziecku dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie, realizując zadania przewidziane dla placówki wsparcia dziennego, placówki interwencyjnej i placówki socjalizacyjnej, a także łączy dzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socjalizacyjne skierowane na dziecko i rodzinę dziecka.

2. Placówka wielofunkcyjna pracuje z rodziną dziecka w celu usprawnienia jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

3. Placówka wielofunkcyjna może prowadzić hostel oraz mieszkanie usamodzielnienia.

4. w zakresie nieuregulowanym do placówki wielofunkcyjnej stosuje się przepisy dotyczące placówki.

§ 8. 1. Placówką interwencyjną, placówką rodzinną, placówką socjalizacyjną oraz placówką wielofunkcyjną kieruje dyrektor.

2. Wychowawca placówki organizuje pracę z grupą dzieci oraz pracę indywidualną z dzieckiem.

3. Wychowawca, kierujący procesem wychowawczym dziecka, realizuje zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostaje w stałym kontakcie z rodziną dziecka, przy czym jeden wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 8 dzieci.

4. Pracownik socjalny pracuje z rodziną dziecka, rozpoznaje jego sytuację rodzinną, utrzymuje kontakt z instytucjami wspierającymi tę rodzinę, inicjuje działania niezbędne do unormowania sytuacji rodziny i umożliwienia powrotu dziecka do rodziny.

5. Psycholog lub pedagog przygotowuje diagnozę indywidualną dziecka, prowadzi zajęcia terapeutyczne oraz poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców dzieci przebywających w placówce.

6. Opiekun dziecięcy opiekuje się dzieckiem do lat trzech oraz dzieckiem niepełnosprawnym.

7. Pracę wychowawcy wspierają pracownicy, których zatrudnienie wynika z potrzeby organizowania zajęć terapeutycznych oraz zapewnienia dzieciom prawidłowej opieki i bezpieczeństwa.

8. Placówka utrzymuje kontakt z pracownikami socjalnymi ośrodka pomocy społecznej właściwego dla miejsca zamieszkania dziecka w celu uzyskania informacji o jego sytuacji rodzinnej.

§ 9. 1. Dyrektor placówki rodzinnej jest jednocześnie wychowawcą. w razie jego nieobecności placówką rodzinną kieruje osoba wyznaczona przez podmiot prowadzący, w uzgodnieniu z dyrektorem.

2. w placówce rodzinnej wychowawca może łączyć funkcje administracyjne i obsługi.

3. w placówce rodzinnej, w której przebywa więcej niż 4 dzieci, podmiot prowadzący, na wniosek dyrektora tej placówki, zatrudnia osobę do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

§ 10. 1. w placówce działa stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, zwany dalej "stałym zespołem".

2. Stały zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w celu:

- 1) ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- 2) analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- 3) modyfikowania indywidualnego planu pracy;
- 4) zgłaszania do ośrodka adopcyjno-opiekuńczego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą adopcję;

- 5) oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- 6) oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce;
- 7) informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w innej placówce działającej na podstawie odrębnych przepisów dotyczących kształcenia i opieki zdrowotnej, w tym w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, ośrodku leczniczo-wychowawczym.

3. Stały zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb, nie rzadziej niż co pół roku.

4. w skład stałego zespołu wchodzi:

- 1) dyrektor placówki lub osoba przez niego wyznaczona;
- 2) pedagog, psycholog oraz pracownik socjalny, jeżeli są zatrudnieni w placówce;
- 3) wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka;
- 4) przedstawiciele właściwego centrum pomocy oraz ośrodka adopcyjno-opiekuńczego.

5. w skład stałego zespołu mogą wchodzić inne osoby, w szczególności lekarz i pielęgniarka.

6. w celu uzyskania wiedzy o sytuacji socjalnej i prawnej oraz rodzinnej dziecka do udziału w posiedzeniu stałego zespołu mogą być zapraszani przedstawiciele: sądu właściwego ze względu na miejsce położenia placówki, ośrodka pomocy społecznej, Policji, służby zdrowia, instytucji oświatowych oraz organizacji społecznych statutowo zajmujących się problematyką rodziny i dziecka, a także mogą być zapraszane osoby bliskie dziecku.

7. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka stały zespół formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce.

8. Na podstawie opinii, o której mowa w ust. 7, dyrektor placówki informuje sąd o zaistnieniu podstaw do powrotu dziecka do rodziny naturalnej albo - wobec niemożności powrotu dziecka do rodziny naturalnej - informuje ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, a w przypadku gdy na terenie powiatu nie działa ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, właściwe centrum pomocy, celem umieszczenia dziecka w rodzinie przysposabiającej, rodzinie zastępczej lub w placówce rodzinnej.

9. Na wniosek dyrektora lub wychowawcy za zgodą dyrektora, po zasięgnięciu opinii stałego zespołu, dziecka i jego rodziców oraz centrum pomocy w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w placówce, powiat może przenieść dziecko do innej placówki tego samego typu.

10. o przeniesieniu dziecka umieszczonego w placówce na podstawie orzeczenia sądowego powiat informuje właściwy sąd.

§ 11. 1. w placówce rodzinnej okresowej oceny sytuacji dziecka dokonuje dyrektor w porozumieniu z właściwym ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym.

2. Dyrektora placówki rodzinnej w sporządzaniu indywidualnego planu pracy wspiera ośrodek adopcyjno-opiekuńczy.

3. Przepisy § 10 ust. 7-10 stosuje się odpowiednio.

§ 12. 1. Placówka realizuje z dzieckiem indywidualny plan pracy.

2. Wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka w placówce niezwłocznie opracowuje przy udziale dziecka indywidualny plan pracy w porozumieniu z psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym, a także innymi specjalistami.

3. Indywidualny plan pracy jest opracowywany na podstawie informacji dotyczących dziecka zawartych w dokumentach, o których mowa w § 19, analizy procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka w czasie pobytu w placówce oraz oceny efektów pracy socjalnej prowadzonej z jego rodzicami.

4. Indywidualny plan pracy uwzględnia w szczególności wiek, możliwości psychofizyczne dziecka, jego sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

5. w indywidualnym planie pracy uwzględnia się działania krótkoterminowe i długoterminowe.

6. Indywidualny plan pracy jest modyfikowany w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka, nie rzadziej jednak niż co pół roku.

§ 13. 1. Dzieci przebywające w placówce mogą tworzyć samorząd.

2. Organizację samorządu określa regulamin uchwalony przez dzieci przebywające w placówce.

3. Opiekuna samorządu wybierają dzieci spośród pracowników zatrudnionych w placówce.

4. Samorząd może przedstawiać dyrektorowi placówki wnioski i opinie we wszystkich sprawach dotyczących funkcjonowania placówki.

§ 14. 1. Szczegółową organizację placówki, a także specyfikę i zakres sprawowanej opieki określa regulamin placówki.

2. Regulamin zawiera sposób realizacji praw dziecka określonych w art. 70 ust. 3 ustawy.

3. Regulamin ustala dyrektor placówki w porozumieniu z centrum pomocy.

4. z regulaminem zaznajamia się dzieci przebywające w placówce.

§ 15. 1. Do placówki dziecko kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, posiadający miejsce w tej placówce.

2. Jeżeli powiat nie może skierować dziecka do placówki z powodu braku odpowiedniej placówki lub z powodu braku miejsca w tego typu placówce na jego terenie, zwraca się do innego powiatu z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki.

3. Powiat wydaje skierowanie do placówki w porozumieniu z jej dyrektorem.

4. Placówki przyjmują bez skierowania oraz bez uzyskania zgody przedstawicieli ustawowych lub bez orzeczenia sądu każde dziecko w wieku poniżej 13. roku życia i zapewniają mu opiekę do czasu wyjaśnienia sytuacji dziecka w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki - na polecenie sędziego, doprowadzone przez Policję, szkołę lub osoby stwierdzające porzucenie dziecka, zagrożenie jego życia lub zdrowia.

5. w przypadku braku miejsc w placówce dyrektor może odmówić przyjęcia dziecka, o którym mowa w ust. 4. Dyrektor jest jednak zobowiązany do przewiezienia dziecka do innej tego typu placówki, w której aktualnie jest miejsce.

6. Dzieci przyjęte do placówki w trybie, o którym mowa w ust. 4, mogą zostać przeniesione do innej placówki, w której warunki pobytu będą korzystne dla rozwoju psychofizycznego dziecka.

7. Przyjęcie niemowlęcia do placówki, o której mowa w § 4 ust. 4, następuje bez

skierowania oraz bez orzeczenia sądu. Zgłoszenia dokonują oddziały noworodkowe, oddziały pediatryczne, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, Policja oraz inne osoby i organizacje upoważnione na podstawie odrębnych przepisów.

8. Podstawą skierowania do placówki jest orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce albo wniosek rodziców lub opiekunów prawnych o umieszczenie dziecka w placówce.

9. o skierowaniu dziecka do placówki centrum pomocy powiadamia sąd, który wydał orzeczenie o umieszczeniu dziecka w placówce.

10. Przy kwalifikowaniu dziecka do placówki rodzinnej uwzględnia się odpowiednią różnicę wieku między dzieckiem a dyrektorem placówki rodzinnej tak, aby usamodzielnienie dzieci umieszczonych w tej placówce nastąpiło przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez dyrektora placówki rodzinnej.

§ 16. 1. Dziecko cudzoziemców niewymienionych w art. 5 ustawy do placówki kieruje powiat, na terenie którego dziecko przebywa, za pośrednictwem centrum pomocy.

2. o skierowaniu dziecka cudzoziemców do placówki powiat kierujący niezwłocznie powiadamia sąd oraz wojewodę właściwego ze względu na położenie placówki.

3. Dziecko cudzoziemców jest przyjmowane do placówki na podstawie postanowienia sądu, skierowania wydanego przez powiat kierujący lub na własną prośbę.

§ 17. 1. Przyjmowanie dzieci do placówek odbywa się przez całą dobę.

2. Dyrektor placówki, do której zostało przyjęte dziecko bez skierowania w trybie określonym w § 15 ust. 4 oraz § 18 ust. 1, powiadamia o tym fakcie niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin, sąd oraz właściwe centrum pomocy.

3. Centrum pomocy wspólnie z dyrektorem placówki podejmuje niezbędne działania zmierzające do uregulowania sytuacji dziecka.

§ 18. 1. w uzasadnionych przypadkach dyrektor placówki może przyjmować dziecko bez skierowania na jego prośbę, na wniosek jego rodziców lub opiekunów prawnych, celem objęcia całodobową opieką, w miarę posiadania wolnych miejsc, jednakże w liczbie nie większej niż 15 % miejsc w placówce przeznaczonych dla dzieci objętych taką opieką.

2. Po przyjęciu dziecka do placówki stały zespół niezwłocznie dokonuje oceny sytuacji dziecka.

3. Centrum pomocy powiadamia szkołę, do której uczęszczało dziecko, o umieszczeniu go w placówce.

§ 19. 1. Do skierowania do placówki powiat kierujący załącza:

- 1) odpis aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot również odpis aktu zgonu zmarłego rodzica;
- 2) orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce albo wniosek rodziców lub opiekunów prawnych o umieszczenie dziecka w placówce;
- 3) dostępną dokumentację o stanie zdrowia dziecka;
- 4) dokumenty szkolne, w szczególności ostatnie świadectwo szkolne, karty szczepień;
- 5) kwestionariusz aktualnego rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz ze

szczegółowym opisem sytuacji dziecka oraz dokumentację dotychczasowych działań podjętych wobec dziecka i rodziny.

2. Do skierowania do placówki dziecka cudzoziemców powiat kierujący załącza, w zależności od okoliczności:

- 1) dokumenty potwierdzające tożsamość dziecka;
- 2) dokumenty podróży dziecka;
- 3) informacje o okolicznościach pobytu dziecka na terenie Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) informacje o okolicznościach zgłoszenia dziecka do centrum pomocy;
- 5) informacje o rodzicach dziecka;
- 6) informacje o stanie zdrowia dziecka.

§ 20. 1. Dziecko z placówki do innej placówki przewozi ta placówka, w której dziecko przebywało.

2. Doprowadzenie do placówki małoletniego skierowanego na podstawie orzeczenia sądu regulują odrębne przepisy.

§ 21. 1. Przy kierowaniu do placówki nie rozdziela się rodzeństwa, chyba że okoliczności sprawy to uzasadniają.

2. Cięża małoletniej nie stanowi powodu odmowy wydania skierowania i przyjęcia do placówki.

§ 22. 1. Powrót dziecka do rodziny następuje:

- 1) okresowo na podstawie wniosku stałego zespołu o zaistnieniu podstaw powrotu dziecka do rodziny i gdy sąd przychylił się do tego wniosku;
- 2) w przypadku orzeczenia sądu o zakończeniu pobytu dziecka w placówce.

2. Dyrektor placówki w sytuacji, o której mowa w ust. 1, zawiadamia rodziców lub opiekunów prawnych, którzy osobiście odbierają dziecko z placówki.

3. w sytuacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1, dyrektor placówki zawiera z rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka umowę określającą warunki okresowego powrotu dziecka do rodziny, a w szczególności zobowiązanie do realizacji przez dziecko odpowiednio obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki oraz zobowiązanie dyrektora placówki do współpracy z rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka przebywającego okresowo poza placówką w zakresie wykonywanych przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

§ 23. 1. w przypadku samowolnego opuszczenia placówki przez dziecko lub niezgłoszenia się dziecka w wyznaczonym terminie po usprawiedliwionej nieobecności, dyrektor placówki:

- 1) przeprowadza postępowanie wyjaśniające;
- 2) powiadamia o tym w ciągu 24 godzin rodziców, opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd rodzinny nadzorujący wykonanie orzeczenia, centrum pomocy, a także wojewodę w przypadku dziecka cudzoziemców.

2. w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w placówce stały zespół ocenia zasadność dalszego pobytu dziecka w placówce. Dyrektor na podstawie opinii stałego zespołu kieruje sprawę do centrum pomocy i sądu, który wydał orzeczenie o umieszczeniu dziecka w placówce.

3. Osobę, która ukończyła 18. rok życia i nadal jest wychowankiem placówki,

w przypadku samowolnego opuszczenia placówki lub rażącego naruszenia zasad współżycia w placówce, dyrektor może wykreślić z ewidencji przebywających w placówce oraz odmówić ponownego przyjęcia do placówki.

§ 24. 1. Działalność placówki może być uzupełniana wykonywaniem przez wolontariuszy świadczeń odpowiadających świadczeniu pracy, których celem jest w szczególności:

- 1) rozszerzenie zakresu opieki nad dzieckiem w placówce;
- 2) wsparcie pracy wychowawców przez organizowanie kół zainteresowań i rozwijanie indywidualnych zdolności dzieci.

2. Wolontariuszem w placówce może być osoba:

- 1) pełnoletnia;
- 2) poinformowana przez dyrektora placówki o specyfice pracy wychowawczej i konieczności zachowania tajemnicy w sprawach dotyczących dzieci znajdujących się w tej placówce;
- 3) ubezpieczona przez dyrektora placówki od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe podczas pracy;
- 4) która nie była karana za przestępstwo i nie toczy się przeciwko niej postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego;
- 5) która ma pełną zdolność do czynności prawnych.

3. Wolontariusz wykonuje świadczenia odpowiadające świadczeniu pracy pod nadzorem dyrektora placówki lub wyznaczonego przez niego wychowawcy, na podstawie porozumienia.

4. Porozumienie, które zawiera dyrektor placówki z wolontariuszem, określa:

- 1) zakres, sposób i czas wykonywania przez wolontariusza świadczeń;
- 2) zobowiązanie wolontariusza do działania w porozumieniu z osobami, o których mowa w ust. 3;
- 3) zobowiązanie wolontariusza do zachowania tajemnicy w sprawach dotyczących dzieci znajdujących się w placówce;
- 4) postanowienie o możliwości jego rozwiązania.

5. Na prośbę wolontariusza dyrektor placówki wydaje mu pisemną opinię o wykonywaniu świadczeń odpowiadających świadczeniu pracy na rzecz tej placówki.

§ 25. 1. Liczba dzieci pozostających pod opieką jednego wychowawcy w placówce musi być odpowiednia do potrzeb dzieci oraz rodzaju prowadzonych zajęć.

2. w placówce w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych odbywających się na jej terenie pod opieką jednego wychowawcy może przebywać do 10 dzieci.

3. w placówce, w której liczba dzieci nie przekracza 14, w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych odbywających się na jej terenie, opiekę może sprawować jeden wychowawca.

4. w placówce w czasie zajęć specjalistycznych pod opieką jednego specjalisty może przebywać nie więcej niż 6 dzieci; z jednym dzieckiem lub z grupą dzieci może pracować więcej niż jeden specjalista.

5. w czasie zajęć odbywających się poza terenem placówki pod opieką jednego wychowawcy nie może przebywać więcej niż 14 dzieci, a w przypadku dzieci do lat trzech lub dzieci niepełnosprawnych nie więcej niż 3 dzieci.

6. w godzinach nocnych w placówce, w której przebywa do 14 dzieci, opiekę

sprawuje jeden wychowawca, a w placówce, w której przebywa powyżej 14 dzieci, opiekę sprawuje co najmniej dwóch pracowników, o których mowa w § 37 i 38, w tym jeden wychowawca, natomiast w przypadku, gdy warunki lokalowe nie pozwalają na szybki kontakt wychowawcy z dzieckiem, liczba wychowawców sprawujących opiekę w placówce musi gwarantować bezpieczeństwo każdego dziecka.

7. Dziecku przysługuje indywidualna opieka, szczególnie w trudnych dla niego sytuacjach.

§ 26. 1. w placówce interwencyjnej, w placówce socjalizacyjnej i w placówce wielofunkcyjnej dla każdego dziecka prowadzi się:

- 1) indywidualny plan pracy;
- 2) kartę pobytu, która zawiera ocenę relacji dziecka z rodzicami, funkcjonowania społecznego dziecka w tej placówce i poza nią, nauki szkolnej dziecka, samodzielności dziecka, jego stanu emocjonalnego, stanu zdrowia dziecka oraz informację o szczególnych potrzebach dziecka i znaczących dla dziecka wydarzeniach;
- 3) kartę udziału w zajęciach specjalistycznych z opisem ich przebiegu;
- 4) arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych.

2. Kartę pobytu w placówce interwencyjnej uzupełnia się co dwa tygodnie, a w placówce socjalizacyjnej i w placówce wielofunkcyjnej co miesiąc.

3. w placówce rodzinnej dla każdego dziecka prowadzi się:

- 1) indywidualny plan pracy;
- 2) kartę pobytu, która zawiera uaktualnianą informację o znaczących dla dziecka wydarzeniach, w tym o postępach w nauce szkolnej, stanie zdrowia dziecka oraz ocenę aktualnej sytuacji dziecka.

4. w placówce interwencyjnej, w placówce socjalizacyjnej i w placówce wielofunkcyjnej prowadzi się ewidencję dzieci.

§ 27. 1. Dzieciom w placówce zapewnia się:

- 1) wyżywienie dostosowane do ich potrzeb rozwojowych;
- 2) dostęp do opieki zdrowotnej;
- 3) dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych;
- 4) wyposażenie w:
  - a) odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb,
  - b) zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego,
  - c) środki higieny osobistej;
- 5) zaopatrzenie w:
  - a) leki,
  - b) przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze; placówka pokrywa udział własny dziecka do wysokości limitu przewidzianego w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
  - c) podręczniki i przybory szkolne;
- 6) kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5. roku życia, której wysokość, nie niższą niż 0,5 % i nie wyższą niż 5 % kwoty, o której mowa w art. 78 ust. 2 ustawy, ustala co miesiąc dyrektor placówki w porozumieniu z samorządem

placówki, o którym mowa w § 13;

- 7) dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów;
- 8) odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne;
- 9) dostęp do nauki, która w zależności od potrzeb dzieci odbywa się:
  - a) w szkołach poza placówką,
  - b) w szkołach zorganizowanych na terenie placówki,
  - c) w systemie nauczania indywidualnego;
- 10) pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych, oraz w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych;
- 11) uczestnictwo, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych;
- 12) opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka;
- 13) pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką.

2. Placówka, organizując działalność kulturalną i rekreacyjną, uwzględnia święta i inne dni wynikające z tradycji i obyczajów.

3. Placówka może znajdować się w budynku, który posiada:

- 1) pokoje mieszkalne 1-5-osobowe, właściwie oświetlone, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia, na które składają się co najmniej dla każdego dziecka:
  - a) łóżko lub tapczan,
  - b) szafka i lampka nocna,
  - c) szafa lub miejsce w szafie na przechowywanie rzeczy osobistych, odzieży i obuwia dostosowanych do pory roku,
  - d) zabawki;
- 2) łazienki z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalety, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny;
- 3) pomieszczenia do wypoczynku wyposażone w stoliki i krzesła, telewizor, gry, zabawki, książki (nie mniej niż jedno pomieszczenie na 10 dzieci);
- 4) miejsce do cichej nauki;
- 5) kuchnię, jeżeli tego wymaga organizacja placówki;
- 6) aneksy kuchenne (nie mniej niż jeden aneks kuchenny na 10 dzieci);
- 7) jadalnię;
- 8) odpowiednio wyposażone pomieszczenia do zajęć terapeutycznych i sportowych;
- 9) pokój gościnny;
- 10) pokój dla dzieci chorych oraz gabinet pielęgniarski, o ile placówka zatrudnia personel medyczny.

4. Przepisy ust. 3 pkt 6-10 nie dotyczą placówek, w których przebywa do 14 dzieci, placówek interwencyjnych specjalizujących się w opiece nad niemowlętami oraz placówek rodzinnych.

§ 28. 1. Placówka wsparcia dziennego zapewnia dziecku:

- 1) pomoc w nauce;
- 2) organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych;
- 3) stałą pracę z rodziną dziecka.

2. Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego, poza wymienionymi w ust. 1 formami pracy:

- 1) prowadzi w szczególności:
  - a) zajęcia socjoterapeutyczne, realizowane w stałych grupach dzieci, prowadzone przez co najmniej wychowawcę i terapeutę lub
  - b) oddziaływania terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne;
- 2) prowadzi indywidualne programy korekcyjne, realizowane podczas zajęć grupowych lub w kontakcie indywidualnym;
- 3) udziela pomocy w sytuacjach kryzysowych szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych w oparciu o diagnozę indywidualną dziecka i jego rodziny.

3. Terapeucie w specjalistycznej placówce wsparcia dziennego udzielane jest profesjonalne wsparcie merytoryczne.

4. Placówka wsparcia dziennego może organizować hostel.

5. Placówka wsparcia dziennego zapewnia dzieciom:

- 1) przynajmniej jeden posiłek dostosowany do pory dnia i czasu przebywania;
- 2) wyposażenie:
  - a) w przedmioty potrzebne do zajęć,
  - b) w miarę możliwości w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb.

§ 29. 1. Placówka wsparcia dziennego funkcjonuje przez cały rok, we wszystkie dni robocze, co najmniej 4 godziny dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb dzieci i rodziców.

2. w przypadku małej liczby dzieci wymagających opieki w placówce wsparcia dziennego ilość dni i godzin funkcjonowania placówki można dostosować do lokalnych potrzeb.

3. Placówką wsparcia dziennego kieruje kierownik.

4. Organizację placówki wsparcia dziennego określa regulamin placówki opracowany przez kierownika w porozumieniu z odpowiednią jednostką samorządu terytorialnego.

5. Kierownik placówki wsparcia dziennego jest jednocześnie wychowawcą. w razie jego nieobecności placówką wsparcia dziennego kieruje osoba wyznaczona przez podmiot prowadzący.

6. Przyjmowanie dzieci do placówek wsparcia dziennego odbywa się bez skierowania.

§ 30. 1. w placówce nie powinno jednocześnie przebywać więcej niż 30 dzieci.

2. w placówce rodzinnej może przebywać od 4 do 8 dzieci. w szczególnie uzasadnionych przypadkach liczba dzieci może ulec zwiększeniu albo zmniejszeniu.

§ 31. w placówce wskaźnik zatrudnienia pracowników musi być określony w wymiarze koniecznym do zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa i indywidualnej opieki oraz ma uwzględniać wiek dzieci, stan ich zdrowia i rozwoju oraz warunki lokalowe placówki.

§ 32. Placówka i placówka wsparcia dziennego stwarzają warunki do:

- 1) fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju dziecka;

- 2) poszanowania podmiotowości dziecka, wysłuchiwanie jego zdania i w miarę możliwości uwzględniania jego wniosków we wszelkich dotyczących go sprawach oraz informowania dziecka o podejmowanych wobec niego działaniach;
- 3) zapewnienia poczucia bezpieczeństwa;
- 4) dbałości o poszanowanie i podtrzymanie związków emocjonalnych dziecka z rodzicami, rodzeństwem i z innymi osobami, zarówno spoza placówki i placówki wsparcia dziennego, jak i przebywającymi lub zatrudnionymi w tych placówkach;
- 5) uczenia nawiązywania więzi uczuciowych oraz związków interpersonalnych;
- 6) poszanowania potrzeb religijnych dziecka;
- 7) zapewnienia dzieciom warunków sprzyjających utrzymywaniu osobistych kontaktów z rodziną;
- 8) uczenia poszanowania tradycji i ciągłości kulturowej;
- 9) uczenia planowania i organizowania codziennych zajęć stosownie do wieku dziecka;
- 10) uczenia organizowania czasu wolnego, w tym uczestniczenia w zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych;
- 11) kształtowania u dzieci nawyków i uczenia zachowań prozdrowotnych;
- 12) przygotowywania dzieci do ponoszenia odpowiedzialności za własne postępowanie oraz uczenia samodzielności w życiu;
- 13) wyrównywania deficytów rozwojowych dzieci;
- 14) uzgadniania istotnych decyzji dotyczących dziecka z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi.

§ 33. Specjaliści zatrudnieni w placówce udzielają porad byłym wychowankom placówki w okresie 3 lat po opuszczeniu przez nich tej placówki.

§ 34. Placówka:

- 1) umożliwiała dzieciom regularne, osobiste i bezpośrednie kontakty z rodzicami oraz z innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał lub ograniczył ich prawo do osobistych kontaktów z dzieckiem;
- 2) współpracuje, w zakresie opieki i wychowania dzieci, w szczególności z:
  - a) centrami pomocy i ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu rodziców dzieci,
  - b) ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi prowadzącymi poradnictwo i terapię dla rodziców dzieci,
  - c) szkołami, do których uczęszczają, i szkołami, do których uczęszczały dzieci przed umieszczeniem ich w placówce,
  - d) sądami rodzinnymi,
  - e) kuratorami sądowymi,
  - f) organizacjami zajmującymi się statutowo pomocą rodzinom, działającymi w środowisku rodziców dzieci,
  - g) parafiami Kościoła katolickiego i jednostkami organizacyjnymi innych kościołów i związków wyznaniowych, właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania oraz deklarowaną przynależność wyznaniową rodziców i siedzibę placówki.

§ 35. 1. w wykonywaniu swoich zadań placówka wsparcia dziennego o zasięgu gminnym współpracuje z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej, a placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym - z właściwym centrum pomocy.

2. Placówka wsparcia dziennego w celu wspierania funkcji opiekuńczej rodziny współpracuje z innymi podmiotami niż wymienione w ust. 1, w szczególności z pracodawcami, mediami, organizacjami pozarządowymi i środowiskami naukowymi.

§ 36. 1. Jeżeli w placówce przebywa wychowanka będąca w ciąży, a placówka ta nie może zapewnić odpowiednich warunków zabezpieczających jej potrzeby wynikające z tego stanu, dyrektor placówki może starać się o skierowanie takiej wychowanki do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

2. Dyrektor placówki o stanie ciąży małoletniej wychowanki powiadamia jej rodziców, opiekunów prawnych i sąd rodzinny, stosownie do sytuacji prawnej tej wychowanki.

§ 37. 1. Dyrektorem placówki interwencyjnej i placówki socjalizacyjnej może być osoba, która ukończyła:

- 1) jednolite studia magisterskie lub studia drugiego stopnia:
  - a) na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, nauki o rodzinie lub
  - b) na innym kierunku w zakresie resocjalizacji, pracy socjalnej, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, albo
  - c) na innym kierunku uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji;
- 2) specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej;
- 3) co najmniej trzyletni staż pracy w placówce lub w placówce wsparcia dziennego.

2. Dyrektorem placówki rodzinnej może być osoba, która:

- 1) posiada wykształcenie średnie lub wyższe;
- 2) odbyła szkolenie dla kandydatów do prowadzenia placówek rodzinnych i otrzymała opinię ośrodka adopcyjno-opiekuńczego o posiadaniu odpowiedniego przygotowania.

3. Kierownikiem placówki wsparcia dziennego może być osoba, która posiada ukończone studia wyższe:

- 1) na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub
- 2) na innym kierunku w zakresie resocjalizacji, pracy socjalnej, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, albo
- 3) na innym kierunku uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji.

§ 38. 1. w placówce oraz w placówce wsparcia dziennego są wymagane następujące kwalifikacje na stanowisku:

- 1) wychowawcy - ukończone studia wyższe:
  - a) na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub
  - b) na innym kierunku w zakresie resocjalizacji, pracy socjalnej, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, albo
  - c) na innym kierunku uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji;
- 2) pedagoga - ukończone wyższe studia magisterskie na kierunku pedagogika albo pedagogika specjalna;

- 3) psychologa - ukończone wyższe studia magisterskie na kierunku psychologia;
- 4) terapeuty - udokumentowane przygotowanie do prowadzenia terapii o profilu potrzebnym w pracy placówki lub placówki wsparcia dziennego;
- 5) pracownika socjalnego - wykształcenie średnie lub wyższe uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, z tym że osoby z wykształceniem średnim muszą mieć ukończoną specjalizację zawodową w zawodzie pracownik socjalny;
- 6) opiekuna dziecięcego - ukończoną szkołę medyczną przygotowującą do pracy w zawodzie opiekunki dziecięcej lub pielęgniarki albo studia pedagogiczne o specjalności opiekuńczo-wychowawczej;
- 7) lekarza i pielęgniarki - odpowiednie wykształcenie medyczne.

2. w placówce rodzinnej wychowawca może mieć wykształcenie średnie, jeżeli posiada opinię ośrodka adopcyjno-opiekuńczego o odpowiednim przygotowaniu do prowadzenia placówki rodzinnej.

3. w placówce rodzinnej można zatrudnić tylko osobę wskazaną przez dyrektora. Może to być osoba z nim spokrewniona lub spowinowacana.

§ 39. Przepisy § 10 ust. 1-5, § 13, § 24, § 25 ust. 1 i 5, § 26 ust. 3 pkt 2 stosuje się odpowiednio do placówek wsparcia dziennego.

§ 40. Wychowawcy w placówkach i placówkach wsparcia dziennego oraz kierownicy placówek wsparcia dziennego zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują uprawnienia do zajmowania tego stanowiska.

§ 41. Wzór wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki określa załącznik do rozporządzenia.

§ 42. 1. Dokumentami potwierdzającymi spełnianie wymagań określonych odrębnymi przepisami są:

- 1) poświadczony odpis z właściwego rejestru;
- 2) zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON;
- 3) decyzja o nadaniu numeru identyfikacji podatkowej NIP;
- 4) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku ich braku zaświadczenie właściwego organu gminy o zgodności lokalizacji obiektu, w którym będzie prowadzona placówka, z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 5) opinia właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej i państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o warunkach bezpieczeństwa i higieny w budynku, w którym będzie się mieścić placówka, oraz najbliższego jej otoczenia, mając na uwadze specyfikę placówki;
- 6) statut placówki lub jego projekt.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 5, nie są wymagane w przypadku placówki rodzinnej, chyba że wojewoda po przeprowadzeniu wizytacji obiektu zażąda ich przedstawienia.

§ 43. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.